

บทที่ 3

การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ การท่องเที่ยววัด และชมรม Monk Chat

การศึกษายอบบาทของพระสงฆ์ต่อการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา กิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยว เป็นการศึกษากิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat ซึ่งมีสถานที่ตั้งอยู่ใน 2 พื้นที่ ได้แก่ วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะของกิจกรรม Monk Chat ในบทนี้จึงเป็นการศึกษาถึงรูปแบบ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ และการบริหารจัดการของชมรม Monk Chat ซึ่งนอกจากการศึกษายอบบาทของชมรม Monk Chat แล้ว ยังได้ศึกษาถึงบริบทการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และบริบทการท่องเที่ยวของวัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวงควบคู่ไปด้วย เนื่องจากเป็นปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้พระสงฆ์มาสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว จึงมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการแสดงบทบาทของพระสงฆ์ในกิจกรรม Monk Chat ซึ่งการเข้าใจในลักษณะการดำเนินกิจกรรม Monk Chat รวมถึงบริบทการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ และบริบทการท่องเที่ยวของวัด จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษายอบบาทของพระสงฆ์ในด้านการท่องเที่ยวของบทต่อไป

3.1 การท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่เป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ดังจะเห็นได้จากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีจำนวนถึง 119 แห่ง แบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ ประเภทธรรมชาติ 48 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ 29 แห่ง และประเภทศิลปวัฒนธรรม 42 แห่ง (กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540 : 45-48) นอกจากนี้เชียงใหม่ยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการทางการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ที่พักแรม ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว ร้านค้าของที่ระลึก และสถาบันการเงิน (โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ภาคเหนือ, 2541 : 4-23) ลักษณะทางการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ดังกล่าว ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดเชียงใหม่เป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากข้อมูลผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2546 - 2547 ในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดเชียงใหม่ ปี 2546 - 2547

รายการข้อมูล	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน ปี 2546	1,922,059	1,477,847	3,399,906
นักท่องเที่ยว	1,714,843	1,431,351	3,146,194
นักทัศนาจร	207,216	46,496	253,712
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน ปี 2547	2,101,099	1,797,444	3,898,543
นักท่องเที่ยว	1,877,194	1,746,201	3,623,395
นักทัศนาจร	223,905	51,243	275,148

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549

หมายเหตุ : ผู้เยี่ยมเยือน หมายถึง นักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

 นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้เยี่ยมเยือนที่ค้างคืน

 นักทัศนาจร หมายถึง ผู้เยี่ยมเยือนที่ไม่ค้างคืน

ทั้งนี้รูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดเชียงใหม่ นั้น ได้สะท้อนผ่านรายการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งบริษัทนำเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่เกือบทุกแห่ง จะเสนอขายรายการนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ในรายการดังต่อไปนี้ (พรทิพย์ เชียรธีรวิทย์, 2548 : 31-32)

1. การเที่ยวชมวัดและโบราณสถาน วัดในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่มีประมาณ 150 วัด ในจำนวนนี้เป็นวัดที่ตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองเก่าของเชียงใหม่ 85 วัด วัดที่สำคัญของเชียงใหม่ ได้แก่ วัดพระธาตุดอยสุเทพ ซึ่งเป็นที่กล่าวกันว่าถ้ามาเที่ยวเชียงใหม่แล้วไม่ได้มาเที่ยววัดนี้ถือว่ามาไม่ถึงเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญอื่นๆ อีก เช่น วัดเชียงใหม่ วัดพระสิงห์ วัดเจ็ดยอด วัดสวนดอก วัดเจดีย์หลวง เป็นต้น

2. การเที่ยวชมวิถีชีวิตของชาวไทยภูเขา ได้แก่ หมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้งดอยปุย บ้านขุนช่างเคี่ยน หมู่บ้านแม่สา บ้านป่ากล้วย บ้านหนองหอย บ้านแม่สาใหม่ เป็นต้น

3. การเที่ยวปางช้าง ชมการทำงานของช้างและการแสดงของช้าง ตลอดจนการขี่ช้างเพื่อชมทัศนียภาพ ณ ปางช้างต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น ปางช้างแม่สา ปางช้างแม่แตง ปางช้างแม่แต่มาน และปางช้างโป่งแยง เป็นต้น

4. การเที่ยวชมหมู่บ้านหัตถกรรมพร้อมกับการซื้อของที่ระลึก บริษัทนำเที่ยวนิยมพานักท่องเที่ยวไปชมมากที่สุด คือ หมู่บ้านหัตถกรรมที่ถนนสันกำแพง ซึ่งประกอบด้วย หมู่บ้านทำ

ร่วมก่อสร้าง หมู่บ้านทำกระดาษสาที่บ้านต้นเปา ร้านค้าจิวเวอรี่ ร้านผ้าไหม เครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องปั้นดินเผา และไม้แกะสลัก

5. การท่องเที่ยวเดินป่าในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งกิจกรรมของการท่องเที่ยวเดินป่า จะประกอบด้วย การเดินป่าเพื่อชมความสวยงามของธรรมชาติ การนั่งช้าง การล่องแพ และการพักผ่อนในบ้านชาวไทยภูเขา โดยใช้เวลาในการท่องเที่ยวประมาณ 1-3 วัน

จะเห็นว่ารายการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยว จะมีทัวร์วัดอยู่ในรายการนำเที่ยวด้วย เพราะวัดนั้นเป็นศูนย์รวมของศิลปวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นด้านโบราณคดี จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และประณีตศิลป์ทั้งหลาย ซึ่งรายการนำเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่ จะต้องมียุทธการท่องเที่ยวครึ่งวัน(Half day tour) เป็นการเที่ยวชมเมือง(Sight seeing) พานักท่องเที่ยวไปชมวัดสำคัญ ซึ่งมีอยู่ 6 วัด คือ วัดพระธาตุดอยสุเทพ วัดพระสิงห์ วัดสวนดอก วัดเจดีย์หลวง วัดเชียงมั่น และวัดเจ็ดยอด (ฉัตรแก้ว สิมารักษ์, 2540 : 94-96)

3.2 การท่องเที่ยววัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง

วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของชมรม Monk Chat ได้เข้ามาสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว ในฐานะที่เป็นวัดสำคัญที่นักท่องเที่ยวนิยมเข้าไปเยี่ยมชม ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยี่ยมชมวัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวงนั้น มีจำนวนเฉลี่ยวันละประมาณ 100 คน โดยวัดสวนดอกจะมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาเยี่ยมชมวัดมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 70 : 30 (พระทิพย์พนารณ์, 2549 : สัมภาษณ์) ในขณะที่วัดเจดีย์หลวงจะมีสัดส่วนของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาเยี่ยมชมวัดใกล้เคียงกับนักท่องเที่ยวชาวไทยประมาณ 50 : 50 (พระณัฐชนน, 2549 : สัมภาษณ์) ซึ่งความสำคัญของวัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวงในด้านการท่องเที่ยว ได้ปรากฏอยู่ในหนังสือแนะนำเที่ยว ซึ่งเป็นคู่มือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว

โดยหนังสือแนะนำเที่ยว “นายรอบรู้ นักเดินทาง : เชียงใหม่” ได้แนะนำวัดสวนดอกไว้ในหมวด “ที่เที่ยวใน อ. เมือง” ว่า

วัดสวนดอก ไหว้พระบรมสารีริกธาตุและพระเจ้าแก้ว

“วัดสวนดอก หรือวัดบุปผาราม เป็นโบราณสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเชียงใหม่ ก่อนหน้าที่จะเป็นวัด สถานที่แห่งนี้เคยเป็นอุทยานของกษัตริย์ล้านนาไทยในสมัยเริ่มแรก บางครั้งวัดแห่งนี้จะเปิดไฟส่องสว่างสร้างความสวยงามให้กับองค์เจดีย์มากยิ่งขึ้น

ประวัติ พญาก่อนนาโปรดให้สร้างขึ้นใน พ.ศ. 1914 เพื่อประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ และเป็นที่จำพรรษาของพระสุนทรธรรมาธิบดีผู้เผยแผ่พุทธศาสนา นิกายลังกาวงศ์แบบสุโขทัย ซึ่งชาวล้านนาเรียกกันว่านิกายวัดสวนดอก (หรือนิกายรามัญ) เนื่องจากพระสุนทรธรรมาธิบดีเรียนมาจากพระสวามีอุทุมพรที่เมืองเมะตะมะในรามัญ โดยถือเคร่งกว่านิกายอื่น นับเป็นครั้งแรกที่นิกายลังกาวงศ์เข้ามาเฟื่องฟูในเมืองเชียงใหม่ ภายหลังเจ้าดารารัศมีพระราชชายาในรัชกาลที่ 5 โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายกุฏิเจ้าฝ่ายเหนือจากตรอกช่วงเมรุ (บริเวณตลาดวโรรสในปัจจุบัน) มาไว้ที่วัดแห่งนี้ พระอัฐิของเจ้าดารารัศมีส่วนหนึ่งก็นำมาประดิษฐานไว้ ณ สุสานแห่งนี้ด้วย นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของกุฏิบรรจ้อัฐิของเจ้านายฝ่ายเหนือตระกูล ณ เชียงใหม่ที่ตั้งเรียงรายอยู่ภายในปริมณฑล มีกำแพงล้อมรอบ

สิ่งน่าสนใจ

- **เจดีย์วัดสวนดอก** เป็นเจดีย์องค์ใหญ่ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เป็นเจดีย์ทรงกลมแบบล้านนา ลักษณะเป็นทรงลังกาฐานสูง ฐานบัวลูกแก้วอยู่บนฐานเขียงกลม องค์ระฆังกลม บัลลังก์สี่เหลี่ยมเสาดาน มีพระพุทธรูปประทับยืนตั้งบนฐานทักษิณสูง มีซุ้มประตูสี่ทิศและมีเจดีย์บริวารโดยรอบ

- **วิหารหลวง** เป็นวิหารขนาดใหญ่เปิดโล่งทั้งสี่ด้าน หลังคาลาดต่ำเกือบติดดิน เดิมเป็นเรือนหลวงของพระเมืองแก้ว ต่อมาได้รับการบูรณะในสมัยกรุงศรีวิชัย มีปีเป้งหรือสัตว์ประจำปีเกิดของครุฑฯ เป็นรูปเสือประดับอยู่ที่หน้าบันของวิหาร ซึ่งเป็นหน้าจั่วขนาดใหญ่ มีลายลูกไม้แกะสลักเป็นส่วนประกอบบนพื้นผิวไม้

- **วัดเก้ายี่สิบ** อยู่ในบริเวณเดียวกับวัดสวนดอก มีพระเจ้าเก้ายี่สิบพระพุทธรูปสำริดขนาดใหญ่ ประดิษฐานอยู่ในโบสถ์ ซึ่งพระเมืองแก้วโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2047 ทำด้วยโลหะหนัก 9 โกลีต้ำถึง ที่พระเศียรมีไรพระศกชัดเจน เมื่อพระศกเล็ก พระกรรณยาวตามแบบศิลปะสุโขทัย แต่รูปทรงองค์พระอวบอ้วนตามแบบศิลปะล้านนา ”

(สำนักพิมพ์สารคดี, 2545 : 81-82)

นอกจากนี้หนังสือแนะนำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ “นายรอบรู้ นักเดินทาง : เชียงใหม่” ยังได้แนะนำวัดเจดีย์หลวง ไว้ในหมวด “ที่เที่ยวโดดเด่น” ว่า

วัดเจดีย์หลวง ชมเจดีย์ใหญ่ที่สุดในเชียงใหม่ ไขว่เส้าอินทิล

“เป็นวัดที่มีเจดีย์ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของ จ.เชียงใหม่ ปัจจุบันยอดเจดีย์ได้หักพังลงมาเมื่อคราวเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2088 วัดเจดีย์หลวงจึงเป็นโบราณสถานอันเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวไม่ควรพลาด

ลึกลับน่าสนใจ

● **เจดีย์หลวง** สร้างในสมัยพญาแสนเมืองมา เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ลำดับที่ 7 แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ.1931-1954) เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายแด่พญาเกือนาพระราชบิดา แต่ยังสร้างไม่เสร็จก็สิ้นพระชนม์เสียก่อน พระมเหสีได้ควบคุมการก่อสร้างต่อจนแล้วเสร็จในสมัยพญาสามฝั่งแกน เรียกกันว่า คู่มือหลวงแรกสร้างเป็นเพียงเจดีย์องค์เล็ก ๆ ทรงสี่เหลี่ยม ฐานกว้างด้านละ 14 ม. สูง 24 ม. ต่อมาในสมัยพระเจ้าติโลกราช รัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์มังราย(พ.ศ.1985-2030) โปรดให้หมื่นด้ามพร้าคตเป็นนายช่างใหญ่สร้างเสริมพระเจดีย์ใหม่ เริ่มงานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2020 แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2024 โดยขยายฐานให้กว้างออกถึง 56 ม. สูง 95 ม. สามารถมองเห็นได้แต่ไกล แล้วอัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานที่มุขด้านตะวันออกขององค์เจดีย์เป็นเวลานานถึง 80 ปี (พ.ศ.2011-2091) สมัยพระมหาเทวีจิระประภา รัชกาลที่ 15 แห่งราชวงศ์มังราย (พ.ศ.2088-2089) ในปี พ.ศ. 2088 เกิดภัยธรรมชาติฝนตกหนักและเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ เป็นเหตุให้ส่วนยอดหักพังลงเหลือเพียงครึ่งองค์ เกิดรอยร้าวทั่วองค์พระเจดีย์สุดที่จะแก้ไข จึงถูกทิ้งร้างมานานถึง 445 ปี พ.ศ. 2533 กรมศิลปากรจึงได้ทำการบูรณะจนเป็นดังเช่นปัจจุบัน

● **เส้าอินทิล** หรือเส้าหลักเมือง ตั้งอยู่กึ่งกลางวิหารจตุรมุข ศิลปะแบบล้านนาประยุกต์ เป็นเส้าอิฐก่อสอปูนติดกระจกสี รอบเส้าวัดได้ 5.67 ม. สูง 1.30 ม. แท่นพระบนเส้าอินทิลสูง 97 ซม. รอบแท่นวัดได้ 3.4 ม. บนเส้าอินทิลมีพระพุทธรูปทองสำริดปางรำพึง ประดิษฐานอยู่ภายในบุษบก พลตรีเจ้าราชบุตร (วงศ์ตวัน ณ เชียงใหม่) นำมาถวายวัดเจดีย์หลวงเมื่อปี พ.ศ. 2514 เพื่อให้ชาวเมืองได้สักการะคู่กัน ”

(สำนักพิมพ์สารคดี, 2545 : 52-54)

จากเนื้อหาในหนังสือแนะนำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าวัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง ถูกทำให้รู้จักในฐานะที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งลักษณะที่วัดเข้ามาสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเช่นนี้ ถือว่าเป็นบทบาทหนึ่งของวัดที่มีต่อสังคมปัจจุบัน ดังที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ม.ป.ป : 32) ได้กล่าวถึงบทบาทของวัดในปัจจุบันไว้ว่า

1. เป็นแหล่งการศึกษาในหลาย ๆ ระดับ เช่น เป็นที่ตั้งของโรงเรียนของชุมชนนั้น ๆ ในระดับต่าง ๆ ทั้งระดับประถม มัธยม และอาชีวศึกษา
2. เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าทางด้านศิลปะและช่างต่าง ๆ ปัจจุบันนักเรียนซึ่งต้องการศึกษาค้นคว้าทางด้านช่างฝีมือและศิลปะหลายแขนง เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ช่างสิบหมู่ต่าง ๆ อาศัยค้นคว้าต้นแบบจากวัด
3. เป็นศูนย์กลางการบริการชุมชนเฉพาะเรื่อง เช่น ใช้เป็นตลาดวันอาทิตย์ วันพระ เพื่อให้อุบาสกอุบาสิกาได้ซื้อหาเครื่องใช้ต่าง ๆ
4. เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดธุรกิจเพื่อการบริการต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยวติดตามมาด้วย

บทบาทของวัดที่มีต่อสังคมในปัจจุบัน มีลักษณะของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่ทั้งนี้ไม่ใช่ทุกวัดที่สามารถจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ เนื่องจากต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง ซึ่งวัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวงได้แสดงลักษณะของวัดที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยมีลักษณะของวัดที่ประกอบไปด้วยสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาเที่ยวชม ได้แก่ ประวัติความเป็นมา เจดีย์ วิหาร และสิ่งก่อสร้างภายในวัด อันโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุนิสา ฐานพรอนันต์ (2540 :44-45) ที่ระบุถึง สิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมวัดพุทธศาสนาว่า ได้แก่ พระพุทธรูป พระธาตุ เจดีย์ พระวิหาร พระอุโบสถ ศิลปกรรม-สถาปัตยกรรมล้านนา หอไตรหอธรรม สภาพแวดล้อมของวัด ความเก่าแก่ของวัด เป็นต้น

จากการประเมินศักยภาพทางด้านวิชาการ และด้านการท่องเที่ยวของโบราณสถานสำคัญในเมืองเชียงใหม่ของบริษัท มรดกโลก จำกัด (2537 : 95-106) วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวงถูกจัดให้เป็นโบราณสถานที่มีศักยภาพทางด้านวิชาการและด้านการท่องเที่ยวสูง ซึ่งการประเมินนั้นได้แบ่งเป็น 2 ด้านหลัก คือ การประเมินศักยภาพด้านวิชาการ และการประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยว โดยการประเมินศักยภาพด้านวิชาการ ได้พิจารณาใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดี ด้านสถาปัตยกรรม และด้านศิลปกรรม ซึ่งวัดสวนดอกถูกประเมินว่ามีศักยภาพด้านวิชาการสูง ในขณะที่วัดเจดีย์หลวง ถูกประเมินว่ามีศักยภาพด้านวิชาการปานกลาง ส่วนการ

ประเมินศักยภาพทางการท่องเที่ยว ได้พิจารณาใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความสนใจของนักท่องเที่ยว ด้านกายภาพ(สภาพปัจจุบัน) ด้านทัศนียภาพ ด้านความสะดวกในการเข้าถึงโบราณสถาน และด้านความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ซึ่งวัดสวนดอกถูกประเมินว่ามีศักยภาพด้านท่องเที่ยวปานกลาง ส่วนวัดเจดีย์หลวง ถูกประเมินว่ามีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ทั้งนี้เมื่อนำศักยภาพทางด้านวิชาการและการท่องเที่ยวมาประเมินรวมกัน ทำให้วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง จัดเป็นโบราณสถานที่มีศักยภาพทางด้านวิชาการและการท่องเที่ยวสูง จากคุณลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเช่นนี้ ทำให้ในหนังสือแนะนำเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจัดทำโดย สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 1 (ม.ป.ป. : 3-5) ได้แนะนำวัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง ไว้ในหมวด “วัดและสถานที่ที่น่าสนใจในตัวเมืองเชียงใหม่” จากที่กล่าวมา ทำให้เห็นว่าวัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ สนใจเข้าไปเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งลักษณะที่วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวงมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเข้ามาเที่ยวชมวัดเช่นนี้ ได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดชมรม Monk Chat ขึ้น

3.3 ชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก เป็นชมรมที่มีสถานที่ตั้งอยู่ภายในวัดสวนดอก โดยจะตั้งอยู่ในอาคารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาประเทศเพื่อนบ้าน ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ซึ่งอยู่บริเวณด้านหลังวัดสวนดอก โดยสถานที่ตั้งชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก จะมีลักษณะเป็นตึกชั้นเดียว และใช้พื้นที่ของห้อง 2 ห้องที่เจาะทะลุหากัน โดยจะมีโต๊ะและเก้าอี้พลาสติกไว้สำหรับปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat

3.3.1 ความเป็นมาของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ถูกจัดตั้งขึ้นมาในรูปแบบของโครงการ ซึ่งมีชื่อว่า โครงการสนทนาธรรมกับชาวต่างประเทศ ที่มีชื่อเรียกภาษาอังกฤษว่า Monk Chat โดยเป็นโครงการที่อาจารย์พระปลัด ดร.เสน่ห์ ธรรมวโร ซึ่งมีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ และปัจจุบันเป็นคณะกรรมการดำเนินงานและที่ปรึกษาของชมรม Monk Chat เป็นผู้ก่อตั้งขึ้น เพื่อจัดกิจกรรม Monk Chat ที่ให้พระนักศึกษได้สนทนากับชาวต่างชาติในประเด็นเนื้อหาทางพุทธศาสนา ชมรม Monk Chat ได้เริ่มดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2543 ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบชมรมในขณะนั้น ได้แก่ สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยช่วงแรกชมรม Monk Chat มีสถานที่ตั้งชมรมอยู่ที่ห้องวิชาการ ซึ่งมีลักษณะเป็นห้องไม้ไผ่มุงด้วยใบตองตึง ต่อมาจึงได้ย้ายชมรมมายังที่ตั้งปัจจุบัน

ซึ่งได้แก่ อาคารศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาประเทศเพื่อนบ้าน และได้มีการเปลี่ยนผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบชมรมจากสำนักวิชาการ มาเป็นสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์

3.3.2 วัตถุประสงค์ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก คือ ต้องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวต่างชาติ เนื่องจากเห็นว่ามียุทธศาสตร์ที่ชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดสวนดอกเป็นจำนวนมาก และมีเหตุผลที่อาจจะยังมีความรู้เกี่ยวกับวัดไม่เพียงพอที่จะอธิบายให้นักท่องเที่ยวเข้าใจได้ จึงมีการจัดกิจกรรมนี้ขึ้น เพื่อที่จะได้สามารถตอบคำถามนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้าใจอย่างถ่องแท้ได้ จุดประสงค์รอง คือ เพื่อเป็นการฝึกทักษะทางด้านภาษาอังกฤษให้แก่พระนักศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวัฒนธรรมกับชาวต่างชาติ

3.3.3 รูปแบบของกิจกรรม Monk Chat วัดสวนดอก

ชมรม Monk Chat มีกิจกรรมหลักที่ต้องจัดการดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรม Monk Chat ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยจะสนทนาในประเด็นเนื้อหาทางพระพุทธศาสนา และใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในสื่อสาร ซึ่งในการดำเนินกิจกรรม Monk Chat นั้น จะมีการแบ่งหน้าที่ให้พระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat เพื่อปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat โดยมีการจัดกลุ่มสลับเปลี่ยนกันเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน เพื่อเข้ามาชมรมในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ ซึ่งเป็นวันเปิดดำเนินการของชมรม Monk Chat โดยจะสลับสับเปลี่ยนกันมานั่งสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ได้มาสนทนาก็จะไปเรียนพิเศษภาษาอังกฤษกับอาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หรือมาดูแลความสะอาดห้องชมรม และบริการน้ำดื่ม ดื่มนักท่องเที่ยวบ้างสลับกันไป ซึ่งถ้ามีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ก็จะแบ่งเป็นสัดส่วนที่แตกต่างกันไป เช่น นักท่องเที่ยว 5 คน ต่อพระสงฆ์ 1 รูป เป็นต้น ทั้งนี้ชมรม Monk Chat จะเปิดดำเนินการในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ เวลา 17.00 น.-19.00 น. ซึ่งเหตุที่เปิดทำการเพียง 3 วัน ไม่เปิดทำการทุกวัน เป็นเพราะไม่ต้องการให้พระสงฆ์เหน็ดเหนื่อยจนเกินไป เนื่องจากพระสงฆ์บางรูปต้องมีการเรียนในช่วงเย็น อีกทั้งเพื่อให้พระสงฆ์ได้มีเวลาในการปฏิบัติกิจของสงฆ์ ซึ่งนอกเหนือจากการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat แล้ว พระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ยังต้องทำกิจกรรมในโครงการปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติ (Meditation Retreat) ซึ่งเป็นการนำนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สนใจเรียนรู้ในพระพุทธศาสนา มาฝึกนั่งสมาธิวิปัสสนา ณ สถานศึกษาพระพุทธศาสนาและปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนานาชาติ บ้านศรีวังธาร ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งวัดสวนดอกเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น โดยการปฏิบัติกิจกรรมปฏิบัติธรรมของ

ชาวต่างชาติ (Meditation Retreat) จะใช้เวลา 2 วัน 1 คืน คือ เริ่มในวันอังคาร เวลา 14.00 น. ถึงวันพุธ เวลา 14.00 น. ซึ่งปกติกิจกรรมปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติ (Meditation Retreat) จะถูกจัดขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง โดยในแต่ละครั้งจะมีนักท่องเที่ยวเข้าร่วมประมาณ 15 คน และหากเดือนใดมีนักท่องเที่ยวสนใจเข้าร่วมกิจกรรมปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติ (Meditation Retreat) เป็นจำนวนมาก ก็สามารถจัดเพิ่มเติมเป็นเดือนละ 2-3 ครั้งได้ ซึ่งลักษณะที่พระสงฆ์ต้องปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ควบคู่ไปกับกิจกรรม ปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติ (Meditation Retreat) ได้ปรากฏมาจากแผ่นพับของชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ที่แจกให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งมีเนื้อหาว่า

MONK CHAT

“MCU Buddhist University welcomes all to visit our warm programme “Monk Chat”. You would get to know about monks’ lives, Thai culture and Buddhism as a whole. We also provide you a Meditation Retreat Programme in which you are welcomed to participate and experience.”

โครงการสนทนาร่วมกับชาวต่างประเทศ

(มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอเชิญทุกท่านเข้าร่วมโครงการสนทนาร่วมกับชาวต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้คุณทราบถึงการใช้ชีวิตของพระสงฆ์ วัฒนธรรมไทย และเรื่องราวทางพุทธศาสนาอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยยังได้จัดเตรียมโครงการปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติสำหรับทุกท่าน ซึ่งยินดีต้อนรับทุกท่านเข้าร่วมและได้รับประสบการณ์)

แปลโดยผู้ศึกษา

ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม Meditation Retreat จะต้องทำการจองล่วงหน้าเป็นเวลา 5 วัน โดยที่นักท่องเที่ยวไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ซึ่งถ้ากิจกรรม Meditation Retreat มีนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมไม่ถึง 10 คน พระสงฆ์ก็จะทำการงด และเลื่อนไปจัดในครั้งต่อไป เนื่องจากเห็นว่าไม่คุ้มค่าใช้จ่ายในการจ้างทีมงานดูแล

3.3.4 การสมัครเป็นสมาชิกของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

การเข้าเป็นสมาชิกของชมรม Monk Chat ไม่ได้มีข้อจำกัดใด ๆ โดยขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าต้องการทำกิจกรรมนี้หรือไม่ จะเป็นพระสงฆ์ หรือนักศรัทธาทั่วไปก็ได้ ในปัจจุบันมีพระสงฆ์และสามเณรเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ทั้งหมดประมาณ 60 คน โดยการเข้ามาปฏิบัติกิจกรรม

Monk Chat ช่วงแรก ๆ ถ้าพระสงฆ์ยังไม่คล่องด้านภาษา ก็จะจัดให้มาบริการนักท่องเที่ยวด้านอื่น ๆ ก่อน อาทิ ดูแลความสะดวก จัดบริการน้ำดื่ม และโต๊ะ แล้วจึงค่อย ๆ ให้เริ่มมาเข้าวงสนทนา โดยมีพระสงฆ์รุ่นพี่คอยดูแล ทั้งนี้พระสงฆ์ทุกรูปจะมีบัตรประจำตัว ซึ่งต้องใส่ทุกครั้งที่มาทำกิจกรรม Monk Chat โดยในอดีตจะมีการจัดเป็นบัตรสีต่าง ๆ เพื่อแยกเกรดของพระสงฆ์ที่สนทนากับนักท่องเที่ยวเป็น 3 ระดับ ระดับแรกคือ เกรดเอ ส่วนมากจะเป็นพระสงฆ์ปี 3 และปี 4 ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วและเข้าใจธรรมะเป็นอย่างดี ระดับที่สองคือ เกรดบี จะเป็นพระสงฆ์ที่พอจะฟังหรือได้ตอบภาษาอังกฤษได้บ้าง แต่ยังไม่คล่องเท่าที่ควร ส่วนระดับสุดท้ายคือ เกรดซี จะเป็นกลุ่มที่ยังพูดหรือฟังภาษาอังกฤษไม่ค่อยได้ แต่ในปัจจุบันบัตรประจำตัวจะแบ่งเป็น 2 สี คือ สีเหลืองสำหรับกลุ่มพระสงฆ์ที่เป็นกรรมการ และบัตรสีฟ้าสำหรับพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกทั่วไป โดยแต่ละวันจะมีการเช็คชื่อสมาชิกในสมุดรายชื่อซึ่งจะมีหัวหน้าคอยกำกับดูแล ถ้าสมาชิกมีการขาดบ่อยก็จะมีการส่งใบสอบถามถึงสมาชิกรูปนั้น

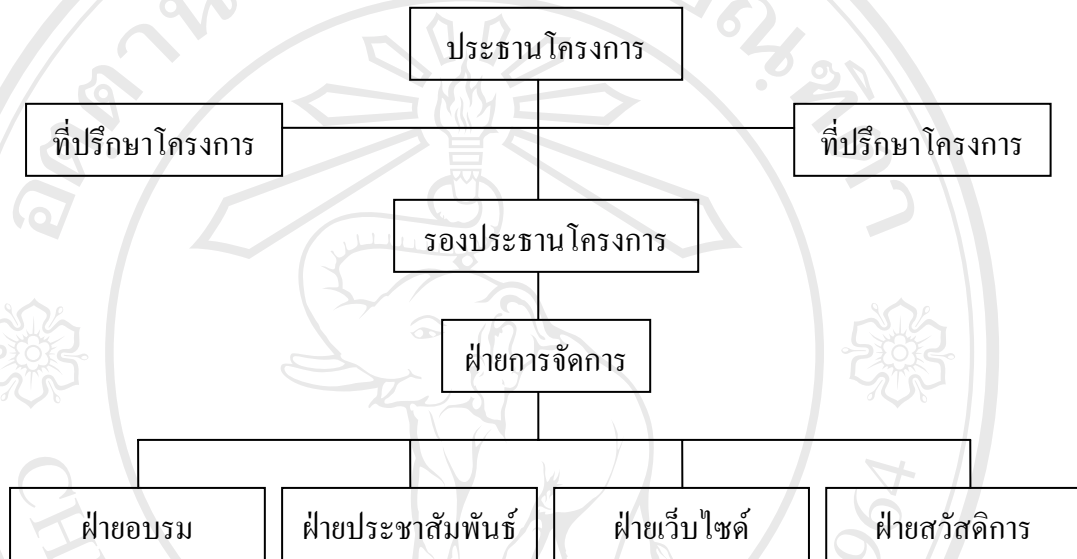
3.3.5 การบริหารจัดการชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

ปัจจุบันประธานชมรม Monk Chat คือ พระทิพย์พนาภรณ์ ชยาภินันโท ซึ่งเป็นพระนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะมนุษยศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ และจะมีการปรับเปลี่ยนประธานทุกปี โดยการเลือกตั้งประธานจะมีการนัดประชุมหลังจากเปิดเทอมแล้ว และจะมีการประกาศรับสมัครสมาชิก Monk Chat แล้วนำมาเข้ารับการฝึกอบรม หลังจากนั้นก็จะมีการประชุมเลือกตั้งประธาน กรรมการ และฝ่ายต่าง ๆ คือ ฝ่ายอบรม ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายเว็บไซต์ ฝ่ายสวัสดิการ โดยแต่ละฝ่ายมีหน้าที่ดังนี้ ฝ่ายอบรม มีประธานชมรมเป็นผู้ดูแลในส่วนนี้ โดยมีที่ปรึกษาคือ อาจารย์พระปลัด ดร.เสนห์ ธรรมวโร ที่จะช่วยดูแลเรื่องการฝึกอบรม และวิธีการสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่จัดทำแผ่นพับไปแจกตามโรงแรมซึ่งจะมีที่จัดไว้ให้วางแผ่นพับ ฝ่ายเว็บไซต์ มีหน้าที่จัดทำข้อมูลของโครงการ Monk Chat เผยแพร่ทาง www.monkchat.net ฝ่ายสวัสดิการ มีหน้าที่ดูแลความสะดวก จัดโต๊ะและบริการน้ำดื่มให้แก่นักท่องเที่ยว

ในด้านการประเมินผล จะมีการประชุมใหญ่รวมกรรมการและสมาชิกเดือนละครั้ง แต่ถ้าเป็นการประชุมเฉพาะคณะกรรมการก็จะมีการจัดเดือนละ 2 ครั้ง ในส่วนของงบประมาณในการทำกิจกรรมของชมรม Monk Chat อาทิ การจัดทำเอกสาร การฝึกอบรมต่าง ๆ จะได้งบประมาณจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งจะให้งบประมาณจำนวน 200,000 บาทต่อปี โดยแบ่งเป็น 2 โครงการ คือ โครงการสนทนาธรรมกับชาวต่างประเทศ (Monk Chat) และโครงการปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติ (Meditation Retreat) ซึ่งในส่วนของ Monk Chat จะได้งบประมาณ 50,000 – 60,000 บาทต่อปี โดยอำนาจในการบริหารจัดการเรื่องต่าง ๆ ในชมรมจะขึ้นอยู่กับคณะกรรมการซึ่งเป็นพระนักศึกษา แต่ในส่วนของการใช้จ่ายเงินงบประมาณจะขึ้นอยู่กับอาจารย์

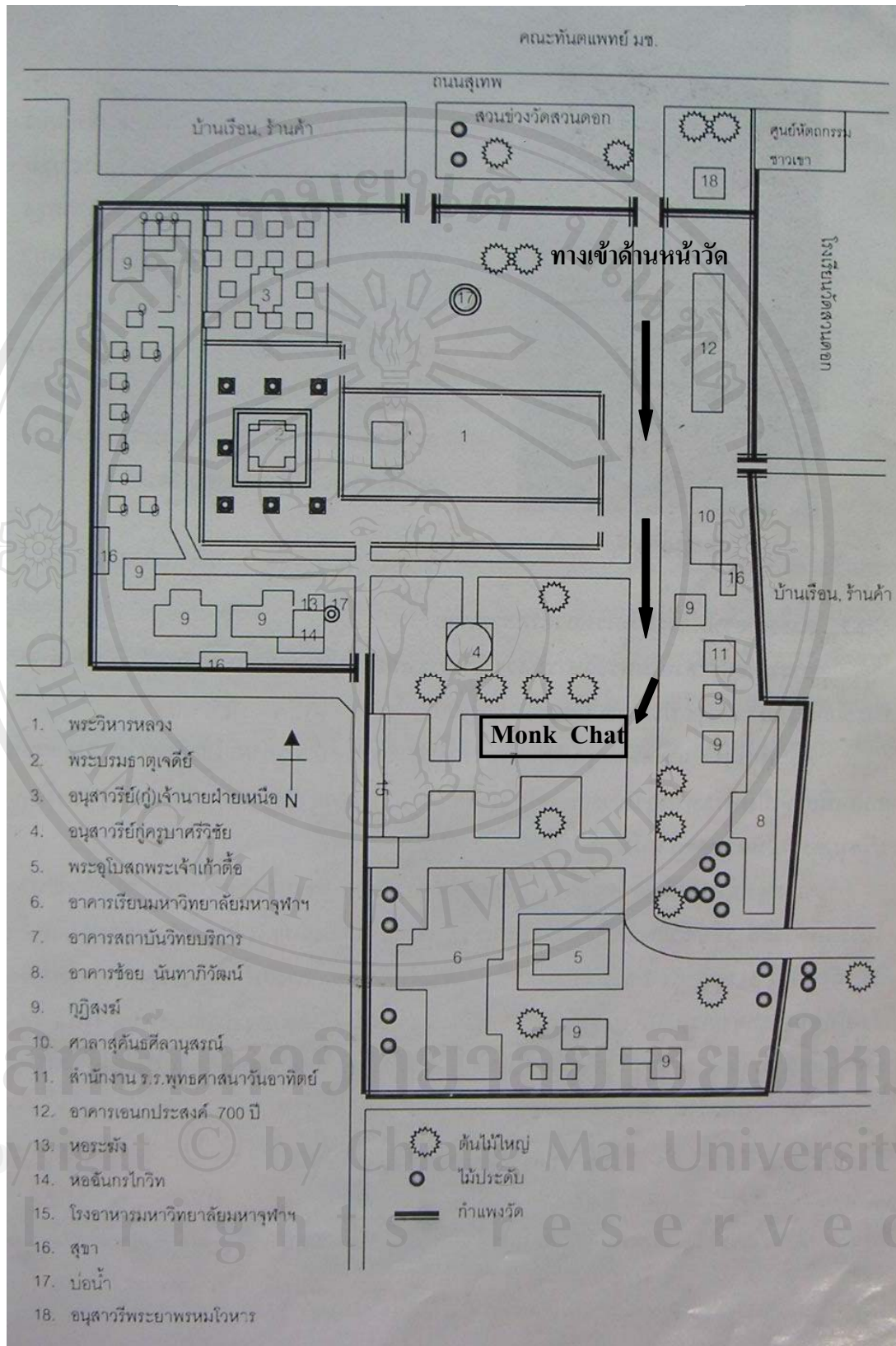
ซึ่งทางคณะกรรมการต้องจัดทำหนังสือขออนุมัติเงินไปให้อาจารย์พิจารณาก่อนทุกครั้ง (พระทิพย์ พนากรณ์ ชยาภินนุโท และพระเฉลิมพงศ์ ญาณเมธี, 2548 : สัมภาษณ์)

แผนภูมิที่ 2 การบริหารจัดการโครงการสนทนารธรรมกับชาวต่างประเทศ (Monk Chat)

ที่มา : เอกสารอัดสำเนาของโครงการสนทนารธรรมกับชาวต่างประเทศ (Monk Chat), 2547

ภาพที่ 1 ที่ตั้งชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก

ที่มา : ดัดแปลงจากหนังสือวัดสวนดอกพระอารามหลวงอดีต - ปัจจุบัน, 2544 : 3

ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก

ภาพที่ 2 อาคารที่ตั้งชมรม Monk Chat

ภาพที่ 3 ทางเข้าอาคารที่ตั้งชมรม Monk Chat

ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก

ภาพที่ 4 กิจกรรม Monk Chat ที่จัดขึ้นภายในอาคาร

ภาพที่ 5 พระสงฆ์ขณะกำลังสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

โครงการปฏิบัติธรรมของชาวต่างชาติ (Meditation Retreat)

ดำเนินการโดย ชมรม Monk Chat วัดสวนดอก

ณ สถานศึกษาพระพุทธศาสนา และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานนานาชาติ

ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 6 พระสงฆ์นำนักท่องเที่ยวยาวต่างชาติสวดมนต์

ภาพที่ 7 นักท่องเที่ยวยาวต่างชาติฝึกปฏิบัติสมาธิ

3.4 ชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง เป็นชมรมที่มีสถานที่ตั้งอยู่ภายในวัดเจดีย์หลวง โดยจะตั้งอยู่บริเวณด้านข้างองค์พระธาตุเจดีย์หลวง หรือด้านหน้าโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน ซึ่งสถานที่ตั้งชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวงนั้น จะตั้งอยู่กลางแจ้ง และใช้โต๊ะหินอ่อนในการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat ซึ่งบริเวณด้านหน้าทางเข้าชมรมจะมีป้ายแนะนำชมรม Monk Chat เพื่อเชิญชวนนักท่องเที่ยวมาร่วมสนทนากับพระสงฆ์ เป็นภาษาอังกฤษและภาษาญี่ปุ่น โดยติดอยู่ใต้ต้นไม้ และเสาไฟที่ตั้งอยู่ติดริมถนนด้านข้างองค์พระธาตุเจดีย์หลวง

3.4.1 ความเป็นมาของชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ได้เริ่มก่อตั้งขึ้นประมาณปี พ.ศ 2544 โดยกลุ่มพระนักศึกษาที่สนใจอยากฝึกฝนด้านภาษากลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง จึงต้องการที่จะสนทนาภาษาต่างประเทศกับเจ้าของภาษา ซึ่งได้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวภายในวัด โดยในขณะนั้นได้อาจารย์แสง จันทรงาม เป็นอาจารย์ที่คอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในการก่อตั้งชมรม ซึ่งในช่วงแรกชมรม Monk Chat มีสถานที่ตั้งชมรมอยู่ด้านหน้าอาคารเรียนของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา หรือด้านข้างพระวิหารหลวง ต่อมาจึงได้ย้ายมายังสถานที่ตั้งปัจจุบัน คือ บริเวณด้านข้างองค์พระธาตุเจดีย์หลวง หรือด้านหน้าโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน

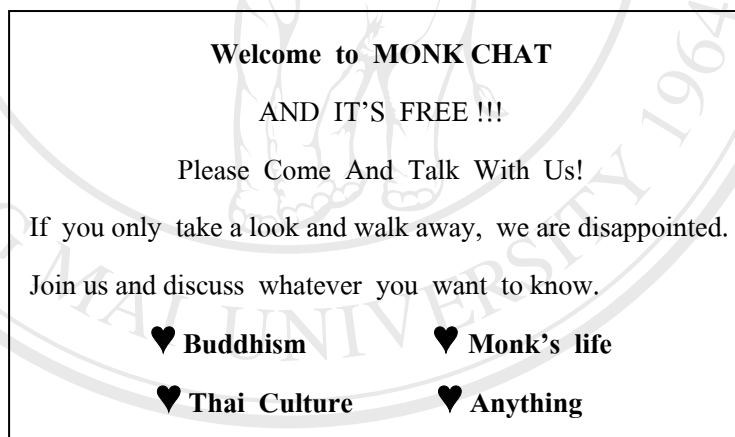
3.4.2 รูปแบบของกิจกรรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

กิจกรรม Monk Chat ที่จัดขึ้นโดยชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวงนั้น จะเป็นกิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยจะสนทนาในหัวข้อทั่วไป ตามความสนใจของนักท่องเที่ยวว่าต้องการทราบเรื่องใด ซึ่งพระสงฆ์จะเป็นผู้ตอบคำถามและให้คำอธิบาย โดยหัวข้อส่วนใหญ่ที่สนทนาจะเป็นเรื่องการใช้ชีวิตของพระสงฆ์ พุทธศาสนา วัฒนธรรมไทย สถานที่ท่องเที่ยว สถาปัตยกรรมภายในวัดเจดีย์หลวง ฯลฯ โดยภาษาหลักที่ใช้ในการสื่อสารคือภาษาอังกฤษ เนื่องจากพระสงฆ์ส่วนใหญ่สามารถพูดได้ นอกจากนั้นอาจมีภาษาญี่ปุ่นบ้าง ซึ่งนอกจากการสนทนาแล้ว บางครั้งพระสงฆ์อาจมีการนำนักท่องเที่ยวชมสถาปัตยกรรมของวัดเจดีย์หลวงในกรณีที่นักท่องเที่ยวตั้งใจสงสัยในสถาปัตยกรรมของวัด แต่มีไม่บ่อยครั้งนัก ทั้งนี้ ชมรม Monk Chat จะเปิดดำเนินการในวันจันทร์ถึงวันเสาร์ ตั้งแต่เวลา 12.00 น. - 18.30 น. โดยปิดในวันพระและวันอาทิตย์ เนื่องจากในวันพระพระสงฆ์ต้องปฏิบัติศาสนกิจ ส่วนในวันอาทิตย์ ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยหยุดการเรียนการสอน ซึ่งนอกเหนือจากการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat พระสงฆ์ยังได้ปฏิบัติกิจกรรมอื่นๆ อาทิ การให้ความรู้และบริจาคสิ่งของแก่เด็กชาวเขายากจน การไปเยี่ยมผู้ป่วยโรคเอดส์

ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้หากนักท่องเที่ยวต่างชาติสนใจก็สามารถเข้าร่วมได้ โดยงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม ส่วนใหญ่ได้มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ได้บริจาคมอบให้แก่ชมรม

3.4.3 วัตถุประสงค์ของชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

พระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกชมรม Monk Chat มีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรม Monk Chat โดยแบ่งตามลักษณะความประสงค์ของสมาชิกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ สำหรับพระสงฆ์ที่เป็นสมาชิกใหม่เพิ่งเริ่มต้นเข้าร่วมกิจกรรม Monk Chat นั้น จะมีความประสงค์อยากฝึกฝนภาษาเป็นประเด็นหลัก ในขณะที่พระสงฆ์ซึ่งเป็นสมาชิกเก่า จะมีความประสงค์ที่หลากหลายขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่การให้ข้อมูลด้านศาสนา วัฒนธรรมประเพณีไทย ข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเปิดโลกทัศน์ของพระสงฆ์ให้กว้างขึ้น ซึ่งการสนทนาในประเด็นที่หลากหลายของพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวต่างชาตินั้น ได้สะท้อนผ่านทางป้ายเชิญชวนนักท่องเที่ยวซึ่งติดอยู่ด้านหน้าทางเข้าชมรม Monk Chat ซึ่งมีเนื้อความ ดังนี้

3.4.4 การสมัครเป็นสมาชิกของชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

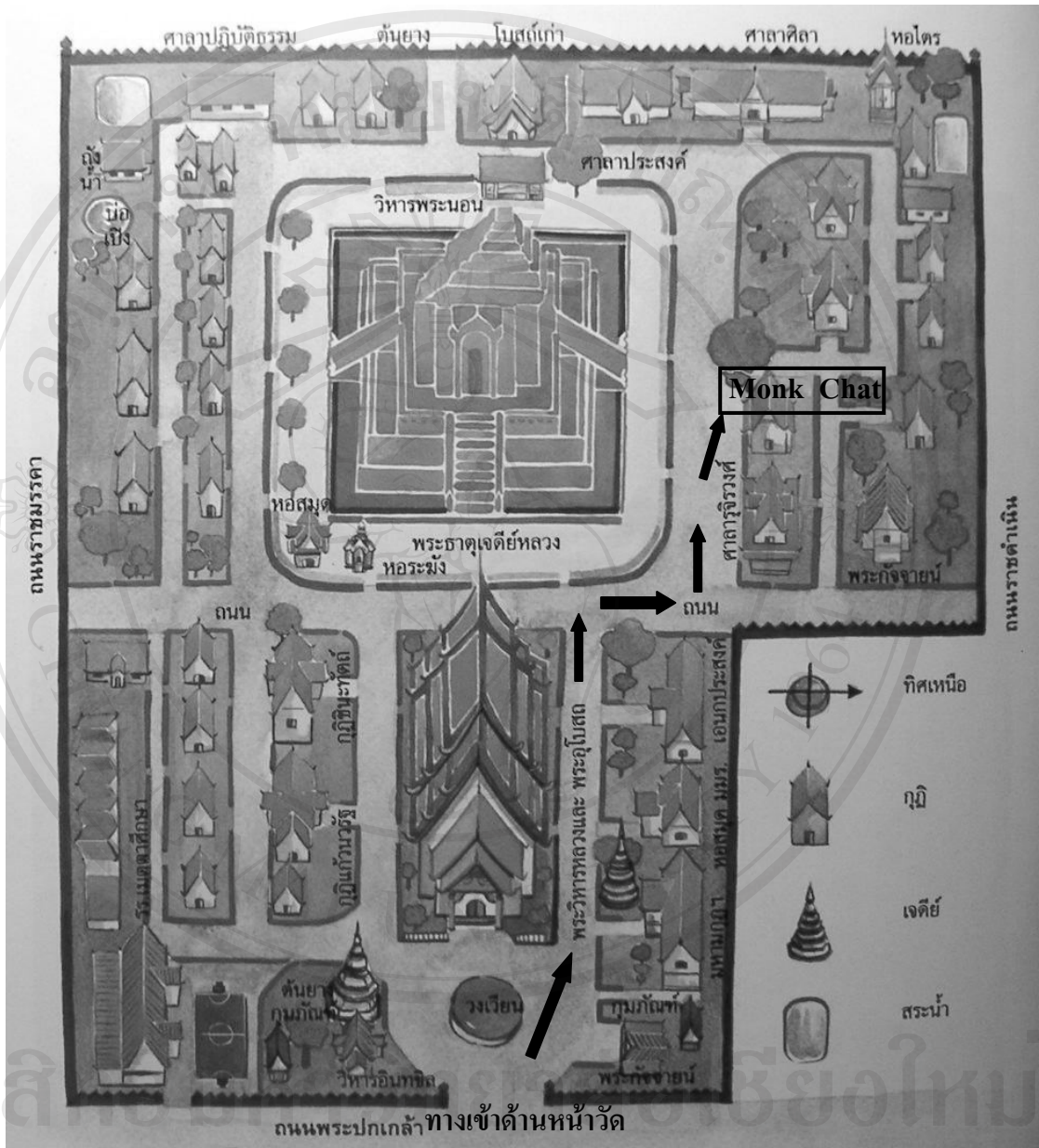
ในการสมัครเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวงนั้น ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นพระสงฆ์เท่านั้น ขรราวาสหรือบุคคลทั่วไปก็สามารถที่จะสมัครเป็นสมาชิกของชมรม Monk Chat ได้ ซึ่งในส่วนของพระสงฆ์นั้น ไม่จำเป็นต้องเรียนในคณะ หรือสาขาวิชาด้านภาษา ก็สามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ เพียงขอให้มีความสามารถและความสนใจ โดยหลังจากการสมัครเป็นสมาชิกแล้วนั้น สมาชิกใหม่จะถูกสอบสัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษโดยคณะกรรมการของชมรม Monk Chat ซึ่งเป็นการทดสอบเพื่อวัดระดับภาษา(Level) ว่าสมาชิกใหม่นั้น มีระดับภาษาอยู่ในระดับใด ซึ่งการจัดให้ระดับจะมีอยู่ 2-3 ระดับ เช่น ถ้าสมาชิกใหม่ภาษาอังกฤษยังไม่ดีพอก็จะถูก

จัดระดับอยู่ระดับต้น หรือ beginner โดยแบบทดสอบจะเป็นคำถามเกี่ยวกับพุทธศาสนา ชีวิต พระสงฆ์และสามเณร ซึ่งคำถามหลักอาจารย์แสง จันทร์งามจะเป็นผู้ร่างให้ นอกจากนั้น คณะกรรมการของชมรมสามารถที่จะถามเพิ่มเติมได้ ปัจจุบันชมรม Monk Chat มีสมาชิกที่ได้ทำการลงชื่อสมัครไว้ประมาณ 100 รูปและเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม Monk Chat ณ ที่ตั้งของชมรมเป็นประจำมีจำนวนประมาณ 20-30 รูป

3.4.5 การบริหารจัดการชมรม Monk Chat วัดเจดีย์หลวง

ประธานคนปัจจุบันของชมรม Monk Chat คือ พระภานรินทร์ ธมฺมาวุธ ซึ่งเป็นพระนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาพุทธศาสตร์ คณะศาสนาและปรัชญา ซึ่งตำแหน่งประธานจะเป็นได้คนละ 1 ปี โดยให้สมาชิกชมรมโหวตเลือกประธาน ชมรม Monk Chat มีคณะกรรมการของชมรมประมาณ 20 รูป ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน แต่จะเป็นไปในรูปแบบของการช่วยกันทำ โดยการทำงานของคณะกรรมการจะมีการประเมินผลกิจกรรม Monk Chat ปีละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ คณะกรรมการของชมรม Monk Chat จะมีอำนาจเต็มที่ในการบริหารจัดการชมรม Monk Chat เนื่องจากทางวัดเจดีย์หลวง และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชมรม (พระพงศ์วัฒน์ ปญฺญาวโร และพระภานรินทร์ ธมฺมาวุธ, 2548 : สัมภาษณ์)

ภาพที่ 8 ที่ตั้งชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง

ที่มา : คัดแปลงจากหนังสือสมโภช 600 ปี พระธาตุเจดีย์หลวง, 2538 : 12

ชมรม Monk Chat ของวัดเจติยฺหหลวง

ภาพที่ 9 ทางเข้าด้านหน้าชมรม Monk Chat

ภาพที่ 10 ป้ายเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาสนทนากับพระสงฆ์

ชมรม Monk Chat ของวัดเจติยหลวง

ภาพที่ 11 ที่ตั้งชมรม Monk Chat ซึ่งอยู่ด้านข้างพระธาตุเจติยหลวง

ภาพที่ 12 พระสงฆ์ขณะกำลังสนทนากับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จากการพิจารณาบริบทของชมรม Monk Chat วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวงที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น จะเห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก มีความเป็นระเบียบแบบแผน และมีลักษณะเป็นทางการกว่าชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง เช่น มีการกำหนดแบ่งหน้าที่การทำงานให้แก่สมาชิกอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก ได้เป็นไปในรูปแบบของโครงการซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างคณะมนุษยศาสตร์ สาขาภาษาอังกฤษ กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ จึงทำให้ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก มีคณาจารย์คอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เช่น อาจารย์ พระปลัด ดร.เสน่ห์ ธรรมวโร ซึ่งเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน Monk Chat ที่ช่วยดูแลเรื่องการฝึกอบรม และวิธีการสนทนากับนักท่องเที่ยว และด้วยเหตุที่ชมรม Monk Chat วัดสวนดอกได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัย จึงทำให้มีงบประมาณมาใช้จ่ายกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชมรม Monk Chat อาทิ การจัดพิมพ์แผ่นพับเพื่อเผยแพร่ข้อมูลกิจกรรม Monk Chat และการจัดพิมพ์หนังสือ Monk Chat Magazine ซึ่งรวมบทความทางพระพุทธศาสนาที่เขียนโดยสมาชิก Monk Chat เพื่อแจกให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้าร่วมสนทนา จากลักษณะดังกล่าว จึงทำให้ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ถูกประชาสัมพันธ์มากกว่าชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ซึ่งตัวอย่างหนึ่งที่ปรากฏ การประชาสัมพันธ์รายละเอียดของกิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอกมากกว่าชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ได้แก่ แผ่นพับแผนที่เมืองเชียงใหม่ “CHIANG MAI TRAIL EASY WALKING MAP” จัดทำโดย Imagelease ที่มีข้อความประชาสัมพันธ์กิจกรรม Monk Chat ใจความว่า

MONK CHAT

“Have you ever wanted to sit down and chat with Thai monks ?

Mahachulalongkorn Buddhist University, Chiang Mai Campus welcomes all to talk with Thai monks, learn a little something about their lives and discuss Buddhism or just talk about the weather. The monks enjoy meeting people from different cultures and they are glad to have a chance to practice their English.

Monday, Wednesday and Friday 5.00 p.m. – 7.00 p.m.

Find the Monk chat signs at the rear of Wat Suandork

Show Taxi : ไปวัดสวนดอก

(Monk chat can also be found at Wat Jedi Luang) ”

กิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวน

(คุณเคยต้องการที่จะนั่งลงพูดคุยกับพระสงฆ์ไหม ?

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ยินดีต้อนรับทุกท่านร่วมสนทนากับพระสงฆ์ เพื่อเรียนรู้บางสิ่งเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของพระสงฆ์ และถกประเด็นทางพุทธศาสนา หรือแม้แต่พูดคุยเรื่องดินฟ้าอากาศ ซึ่งพระสงฆ์เหล่านี้ มีความยินดีที่จะพบกับผู้คนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม และยินดีที่ได้มีโอกาสฝึกฝนภาษาอังกฤษ

วันจันทร์ พุธ ศุกร์ 17.00-19.00 น.

มองหาป้าย Monk chat บริเวณด้านหลังวัดสวนดอก

แสดงต่อคนขับรถโดยสาร : ไปวัดสวนดอก

กิจกรรมการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวนมีที่วัดเจดีย์หลวงอีกแห่ง)

แปล โดยผู้ศึกษา

ในขณะที่การบริหารจัดการชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง มีลักษณะที่ไม่เป็นแบบแผน เพราะเป็นลักษณะการรวมกลุ่มกันเองของพระนักศึกษา ซึ่งถึงแม้จะมีคณาจารย์เป็นที่ปรึกษา แต่ลักษณะการดำเนินกิจกรรม จะมีพระศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการเองทั้งหมด โดยในด้านการบริหารจัดการชมรม ถึงแม้ว่าจะมีตำแหน่งประธานชมรม แต่ก็ไม่ได้มีการกำหนดหน้าที่ให้สมาชิกหรือแบ่งเป็นฝ่ายต่าง ๆ ชัดเจน จึงทำให้เป็นไปในลักษณะร่วมกันทำ และเนื่องจากชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง มีลักษณะเป็นเพียงชมรมหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นโดยพระนักศึกษา เหมือนชมรมอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยอีกหลาย ๆ ชมรม จึงทำให้ชมรม Monk Chat ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพียงจำนวนหนึ่ง ทำให้ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการพัฒนาหรือดำเนินกิจกรรม Monk Chat ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

จากการที่กิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง มีรูปแบบหลักในการดำเนินกิจกรรมเหมือนกันคือ เป็นการสนทนาระหว่างพระสงฆ์กับนักท่องเที่ยวนต่างชาติ อีกทั้งยังใช้ชื่อ Monk Chat ในการดำเนินกิจกรรมเช่นเดียวกัน ทำให้นามาสู่การศึกษาความสัมพันธ์ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอกและวัดเจดีย์หลวง ซึ่งเมื่อศึกษาถึงจุดเริ่มต้นของการก่อตั้งชมรม Monk Chat พบว่า ชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก ได้ก่อตั้งก่อนชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง เป็นเวลา 1 ปี แต่ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง กลับไม่ได้มีจุดเริ่มต้นมาจากการนำเอารูปแบบของชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอกมาใช้ แต่การก่อตั้ง

ชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง เกิดขึ้นจากความคิดของพระนักศึกษากลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งที่ต้องการฝึกสนทนาภาษาอังกฤษกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ซึ่งช่วงแรกยังไม่มีที่ตั้งของชมรม Monk Chat เป็นสัดส่วน ทำให้พระสงฆ์ต้องยืนสนทนากับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติตามที่ต่าง ๆ ในบริเวณวัด แต่พระผู้ใหญ่ของวัดเห็นว่าไม่เหมาะสมจึงให้จัดหาที่ตั้งชมรม Monk Chat เพื่อให้ดำเนินกิจกรรม Monk Chat ได้อย่างเหมาะสม ส่วนการมีชื่อเรียกกิจกรรมว่า Monk Chat นั้น ก็เพราะเป็นศัพท์ภาษาอังกฤษที่ง่ายต่อการเข้าใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ด้วยเหตุนี้ทำให้การก่อตั้งชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก และชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ไม่มีความเกี่ยวข้องกัน

ทั้งนี้เมื่อชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง ได้ดำเนินกิจกรรมมาช่วงระยะเวลาหนึ่ง ชมรม Monk Chat ของวัดทั้ง 2 แห่ง จึงได้สร้างความร่วมมือระหว่างกันขึ้น โดยเป็นการจัดประชุมร่วมกันระหว่างสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก กับสมาชิกชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ซึ่งมีชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการทั้งหมด โดยได้จัดประชุมขึ้นในปีพ.ศ. 2547 ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ชั้น 3 ซึ่งมีจุดประสงค์ของการประชุมเพื่อให้พระสงฆ์ซึ่งเป็นสมาชิกชมรม Monk Chat ตอบคำถามของนักท่องเที่ยวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยได้มีการแบ่งกลุ่มอภิปราย และเพิ่มเติมความรู้ทางพุทธศาสนาให้แก่สมาชิกชมรม Monk Chat ทั้งนี้ความร่วมมือดังกล่าวเรียกว่า เป็นความร่วมมือที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว โดยหลังจากนั้นก็ไม่ได้มีการสร้างความร่วมมือใด ๆ ขึ้นอีกระหว่างชมรม Monk Chat ของวัดสวนดอก และชมรม Monk Chat ของวัดเจดีย์หลวง ทำให้ในปัจจุบันการดำเนินกิจกรรม Monk Chat ของชมรม Monk Chat วัดสวนดอก และวัดเจดีย์หลวง เป็นไปในลักษณะที่ต่างฝ่ายต่างดำเนินกิจกรรมของตนเอง